

ПІДСУМКОВИЙ ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ЗАСІБ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ

Стаття розкриває роль тестування як ефективного засобу організації підсумкового контролю для визначення рівня сформованості іншомовної компетенції студентів. Аналізуються цілі, етапи та об'єкти підсумкового тестування, розглядаються різноманітні види тестових завдань, досліджуються фактори, які впливають на успішність їх виконання, і визначаються критерії оцінювання результатів тестування.

Ключові слова: оціночна функція, планування, розробка, апробація, обробка та інтерпретація результатів, тестове завдання, валідність тесту, диференційна здатність, пілотування, лімітованість часу, тестові стратегії, критерії оцінювання.

Статья раскрывает роль тестирования как эффективного способа организации итогового контроля, направленного на определение уровня сформированности языковой компетентности студентов. Анализируются цели, этапы и объекты итогового тестирования, рассматриваются различные виды тестовых заданий, определяются факторы, влияющие на успешность их выполнения, а также критерии оценивания результатов тестирования.

Ключевые слова: оценочная функция, планирование, разработка, апробация, обработка и интерпретация результатов, тестовое задание, валидность теста, дифференциальная способность, пилотирование, лимитированность времени, тестовые стратегии, критерии оценки.

The article reveals the role of testing as an effective way of controlling students' skills in studying foreign languages. The author analyzes the aims, stages and objects of final testing, describes different types of tasks, specifies success/failure factors at tests as well as presents the assessment criteria.

Key words: evaluation function, test-planning, test-making, approbation, data processing and data interpretation/analysis, task, test validity, differentiating ability, piloting, time limitation, test strategies, assessment criteria.

В останні роки питання тестування привертає все більшу увагу педагогів не лише середніх шкіл, але й викладачів закладів вищої освіти. Особливого значення воно набуває у зв'язку з впровадженням у національну систему вищої освіти основних принципів Болонської декларації і розпочатою в нашій країні стандартизацією рівнів підготовки з іноземної мови. Тестування – це підготовлений відповідно до певних вимог комплекс завдань, які пройшли попереднє випробування з метою визначення якісних показників і які дозволяють виявити в учасників

тестування рівень їх мовної і комунікативної компетенції та оцінити результати за встановленими критеріями.

Актуальність і практична важливість тестування як засобу вимірювання іншомовної компетенції тих, хто вивчає іноземну мову, викликали зацікавленість у багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників. Теоретичні і практичні аспекти тестування знайшли своє відображення в наукових працях І.А. Рапопорт, С.Ю. Ніколасової, С.К. Фоломкіної, Н.І. Красюк, О.П. Петрашук, Ч. Олдерсона, А. Х'юза, Дж. Ханта, Л. Бахмана та ін. Були розроблені

теоретичні основи тестового контролю навичок та вмінь, визначена специфіка організації тестового контролю в середній загальноосвітній школі, описані різноманітні прийоми тестування, комплекси різних типів, видів тестових завдань.

Аналізу зарубіжного досвіду тестування й оцінки якості навчання іноземних мов присвячені роботи Р.П. Мільруд, А.В. Матієнко та І.Р. Максимової. Л.А. Кожевникова характеризує основні параметри тестового завдання і розкриває вплив уміння користуватися тестовими стратегіями на результати теста. М.В. Мітіна досліджує організацію тестового контролю навичок і вмінь іншомовного усномовленнєвого спілкування у мовному ВНЗ. О.Г. Квасова і Л.В. Гнаповська знайомлять з типами тестових завдань, які найчастіше використовуються в європейській практиці для вимірювання рівня сформованості вмінь кандидатів у рецептивних видах мовленнєвої діяльності – читанні і аудіюванні, і наводять методичні рекомендації щодо використання певних тестових форматів для підготовки учнів середніх шкіл до складання незалежного тесту з англійської мови [3]. Більшість з наведених дослідників підтримують думку, що тестування є ефективним засобом організації контролю, оскільки воно може забезпечити успішну реалізацію всіх функцій і цілей контролю, а також задовільнити вимоги, що висувуються до якості контролю.

Незважаючи на визнання важливої ролі тестування у навчанні іноземної мови, воно не стало невід'ємним компонентом процесу навчання в усіх навчальних закладах країни. Причина тому, як зазначають тестологи, – в недостатній проінформованості викладачів щодо принципів положень теорії і практики тестування та ігноруванні сучасних вимог щодо його розробки і організації.

У сучасній методології виділяють такі види тестування або тестового контролю як: поточне, рубіжне і підсумкове, кожне з яких реалізується за допомогою спеціально розроблених тестів. **Метою** цієї публікації є систематизувати і розкрити специфіку підсумкового тестового контролю як засобу визначення рівня сформованості іншомовної компетенції студентів I курсу еколого-медичного факультету. **Завданнями** статті передбачається:

- окреслити цілі, етапи організації і переваги тестування як однієї з форм підсумкового контролю;
- охарактеризувати критерії якості тесту;
- визначити основні параметри тестових завдань;
- проаналізувати фактори, що впливають на успішність і важкість виконання тестових завдань;
- визначити засоби і критерії оцінювання результатів тестування.

На відміну від поточного тестового контролю, який відбувається систематично на заняттях з іноземної мови і надає викладачеві інформацію про успішність засвоєння іншомовного матеріалу і доцільність застосованих ним тих чи інших

методів і прийомів навчання, підсумковий тестовий контроль має інше призначення. По-перше, він здійснюється в кінці навчального курсу, після завершення відповідного ступеня навчання іноземної мови. По-друге, він виконує вже не навчальну, а оціночну функцію, оскільки визначає рівень навчальних досягнень студентів в оволодінні певними навичками і вміннями.

Організація підсумкового тестового контролю відбувається послідовно і включає наступні, властиві тестуванню, етапи: *планування* → *складання/розробка* → *випробування* → *обробка* → *інтерпретація отриманих результатів*. Розробка тесту є досить трудомістким процесом, але він у змозі принести позитивні результати. По-перше, тестова методика найбільш відповідає умовам групового навчання. Стає можливим перевірити великий обсяг матеріалу за відносно короткий проміжок часу. По-друге, стимулюється інтелектуальна активність студентів, розкриваються повною мірою їх уміння аналізувати і систематизувати, узагальнювати і конкретизувати, порівнювати і розрізняти інформацію. Крім того, помітно скорочується час на перевірку тестів, що є цінним для викладача, і досягається об'єктивність в оцінюванні знань, що є суттєвим для студента. Якщо тест розробляється викладачем, то важливим фактором є те, наскільки той обізнаний щодо базових принципів і прийомів тестування.

Сучасний підхід до комунікативного тестування визначає такі критерії якості лінгводидактичного тесту, як валідність, надійність, диференційна здатність, практичність і економічність [5]. *Валідність* тесту означає його придатність для визначення рівня володіння певними іншомовними мовленнєвими вміннями, а також відсутність протиріччя між тим, чого навчають, і тим, що оцінюють. *Надійність* тесту визначається стабільністю його функції як інструмента вимірювання. Його *диференційна здатність* допомагає виявити успішних і менш успішних тестованих. Під *практичністю* тесту слід розуміти доступність і посиленість інструкцій та змісту тестових завдань, а також простоту організації і обробки результатів. *Економічність* тесту передбачає мінімальні витрати часу як на виконання окремих видів завдань, так і на виконання тесту в цілому.

Проаналізувавши критерії якості тесту, яким має відповідати й підсумковий тест, вважаємо доречним перейти до визначення об'єктів підсумкового контролю і класифікації тестових завдань, за допомогою яких він реалізується.

Як відомо, існує величезна кількість видів тестових завдань. У термінологічному довіднику з методики викладання іноземних мов термін «тестове завдання» визначається як мінімальна одиниця теста, яка передбачає певну вербальну чи невербальну реакцію тестованого [5]. У процесі складання тесту тестові завдання ретельно відбираються залежно від призначення тесту. Як правило, підсумкове тестування є комплексним, оскільки розраховане на визначення

рівня сформованості комунікативної компетенції в усіх видах мовленнєвої діяльності – говорінні, аудіюванні, письмі і читанні. Крім того, об'єктом тестування і оцінювання є мовна компетенція, а саме лексичні, граматичні, орфографічні навички

студентів. Таблиця 1 надає перелік умінь студентів-екологів по закінченню курсу «Англійська мова за професійним спрямуванням» (перший рік навчання).

Таблиця 1

Загальні вміння студентів-екологів 1 року навчання

Вид МД	Вміння
Говоріння	<ul style="list-style-type: none"> • Продувати чіткі та послідовні монологічні та діалогічні висловлювання з побутових тем та тем, що пов'язані із спеціальністю; • Брати участь у дискусіях та обговореннях ситуацій у межах побутової та фахової тематики, передбаченою програмою (встановлення контактів, засідання/зустрічі, подорожі, реклами), при цьому вільно оперуючи вивченою загальноповсякденною та фаховою лексикою; • Висловлювати власну думку про коротке оповідання, статтю, документ, відповідати на запитання щодо деталей; • Описувати, як що зробити, даючи детальні інструкції; • Наводити приклади, аргументи і коментарі; • Пояснювати точку зору, вказуючи на переваги і недоліки різних суджень; • Порівнювати інформацію; • Розмірковувати про причини, наслідки ситуацій; • Ініціювати/вступати/підтримувати розмову; • Готувати невеликі презентації/доповіді і виступати з ними перед аудиторією
Аудіювання	<ul style="list-style-type: none"> • Розуміти фактичну інформацію, що стосується загальних побутових тем, розрізняючи основний зміст і специфічні деталі; • Сприймати на слух нескладні професійно орієнтовані тексти, виділяти в них головне і другорядне, • Розуміти розмову (діалогічне мовлення) носіїв мови, якщо вимова нормативна і відносно чітко артикульована; • Слухати невеликі презентації у межах своєї сфери
Письмо	<ul style="list-style-type: none"> • Писати тексти різних стилевих напрямків, включаючи автобіографію, офіційні і неофіційні листи, реклами, есе; • Писати резюме до професійно орієнтованого тексту, стисло викладати його зміст, логічно структурувати ідеї; • Описати зовнішність і характер людини, клімат країни, особливості флори і фауни певного регіону тощо; • Писати вступ/висновки; • Писати тези для усного висловлювання; • Робити адекватні і придатні для користування конспекти з різноманітних джерел
Читання	<ul style="list-style-type: none"> • Читати короткий фактичний текст професійного спрямування із задовільним рівнем розуміння; • Переглядати довші тексти для знаходження необхідної інформації, збирати інформацію з різних частин тексту з метою виконання спеціального завдання; • Розуміти основний зміст, деталі тексту, ставлення/задум/настрій автора, структуру тексту; • Знаходити і обробляти інформацію з різних джерел, у тому числі користуючись ресурсами мережі Інтернет

Підсумковий тестовий контроль по закінченню курсу «Англійська мова за професійним спрямуванням» (перший рік навчання) складається з двох частин. Перевірка сформованості мовленнєвої компетенції у говорінні виділена як усна частина (усне тестування), а письмова частина визначає рівень сформованості граматичних і лексичних навичок студентів-екологів та їх мовленнєвих умінь в аудіюванні і читанні.

Серед існуючої безлічі тестових завдань для перевірки умінь рецептивних видів мовлення (аудіювання і читання) найбільш поширеними, на думку А. Х'юза, можна назвати:

- множинний вибір (multiple choice),
- заповнення пропусків (gap filling),
- нотування (note making),

- правильну/неправильну відповідь (true/false),
- короткі відповіді на запитання (short-answer questions),
- заповнення таблиць (table completion),
- доповнення/завершення речень (sentence completion),
- зіставлення (matching), включаючи такі його види, як зіставлення заголовків з текстами, зіставлення речень з пропусками у тексті, зіставлення частин речень з пропусками у тексті,
- розташування у певному порядку (arrangement/sequencing) [3].

Тестові завдання для перевірки сформованості мовленнєвої компетенції у говорінні включають:

- опис (description);
- коментування картинки (eliciting from picture);

- знаходження відповідних рішень (decision-making);
- додавання інформації (information adding);
- рольову гру (role play) та ін.

Враховуючи той факт, що формат підсумкового тестування студентів-екологів I курсу не може охопити і включити всі види тестових завдань, а це й непотрібно, то нами були обрані для усного тестування тестові завдання «опис» і «запитання – відповідь» та «множинний вибір», «заповнення пропусків», «короткі відповіді на запитання» і «правильна/неправильна відповідь» – для письмового тесту, оскільки саме такі тестові завдання відповідають цілям підсумкового контролю і є посилюючими для студентів першого року навчання.

Нами було враховано досвід тестологів, який вказує на те, що вибір формату завдання дає викладачеві можливість спрогнозувати результати тестування. Як приклад, завдання на множинний вибір збільшують шанси студентів отримати кращі результати, ніж завдання на завершення речень або заповнення пропусків, оскільки операції на впізнання інформації виконуються легше і швидше, ніж ті, що орієнтовані на продукування відповіді.

Крім того, формат тестових завдань повинен бути знайомим для тестованих, у повній мірі відображати види вправ і завдань, що виконувалися ними на заняттях з іноземної мови протягом року. Багато сучасних підручників містять вправи, які нагадують тести, наприклад, тести множинного вибору. За словами Ч. Олдерсон, важко знайти формат тестування, який не був би придатним для навчання іноземної мови. І навпаки, майже усі вправи могли б, за умов деякої обробки, бути перетворені на тест. Це доводить, що процес навчання і контроль органічно поєднані між собою [2].

Однак постійне надавання переваги одним типам тестових завдань на заняттях і ігнорування інших призводить до того, що зменшується коефіцієнт успішності виконання останніх, втрачаються певні стратегічні вміння, які допомагають помічати «підводні камені» завдань. Як показала практика попередніх років, лише 72 % студентів із групи успішно впоралися з тестовим завданням формату «short-answer questions». В інших випадках студенти проігнорували вимогу і відповідали повними реченнями, що є неприпустимим у практиці тестування. В результаті опитування з'ясувалося, що такого типу завдання були недостатньо апробовані на заняттях.

Розглянемо інші фактори, які впливають на важкість виконання тестових завдань. Таким є недотримання викладачем загальних вимог під час розробки тестових завдань, що може створити перепони для успішного виконання тесту, викликати у студентів певні труднощі, внести плутанину, і, як наслідок, спотворити результати вимірювання конструкту. Тому для оцінки якості розроблених тестових завдань,

їхньої відповідності формальним ознакам та змістовим показникам, задекларованим європейською традицією мовного тестування, і подолання виявлених недоліків проводиться пілотування, тобто пробне, експериментальне тестування або серія тестувань. Д.Д. Браун підкреслив, що значущість завдання можна визначити повною мірою лише тоді, коли буде проведений етап його пілотування, оцінки і статистичної обробки [4]. Наведемо приклад. Одна з вимог до тестових завдань свідчить, що тестові завдання повинні бути чітко сформульованими і трактуватися однозначно. Так у тесті з читання (текст «Alexander Bell») на запитання «Who did he work with?» більшість студентів дали відповідь «His father», хоча очікувалася відповідь «The deaf». Оскільки такий варіант також відповідав дійсності, було вирішено зарахувати його як правильний, але бажано уникати подібних ситуацій. Апробація тестового завдання дозволила нам виявити його невідповідність вимогам і внести корективи.

Серед інших вимог до тестових завдань, якими слід керуватися викладачу, можна назвати наступні:

- Кожне тестове завдання «вимірює» тільки одне вміння. Перевіряючи рівень сформованості вмінь читання, як приклад, із параметрів оцінювання відповіді на коротке запитання щодо змісту прочитаного виключається оцінка умінь письма.
- У формулюванні запитання не слід вживати важкі для розуміння слова і вирази. Тестовані мають зосередитися на виконанні завдання, а не на розкодуванні запитання.
- В тесті з читання тестові питання мають бути сформульовані таким чином, щоб студент міг відповісти на них лише за умови читання тексту, а не керуючись власним досвідом та ін.

Врахування згаданих вище вимог до тестових завдань забезпечить валідність і надійність тесту як інструменту вимірювання рівня сформованості мовленнєвих умінь.

Важливим аспектом тестування, що безпосередньо впливає на якість виконання тестових завдань, є жорстка обмеженість часу. «Лімітованість часу – важлива характеристика будь-якого тесту, оскільки швидкість обробки інформації – важливий компонент загальної мовної компетенції тестованого» [4, с. 15]. Тому на етапі розробки тесту необхідно враховувати тривалість тесту в цілому і визначити час виконання кожного завдання.

Як правило, підсумкове тестування триває 2 академічні години. Необхідність концентруватися і зберігати певний рівень уваги, пам'яті, мотивації протягом усього цього періоду спричиняє певні труднощі для студентів, а їх надмірна поспішність у виконанні завдань, зумовлена дефіцитом часу, може призвести до випадкових умозаклучень, які не будуть відповідати дійсним знанням.

Сконцентруватися, на нашу думку, заважає сама стресова ситуація, в якій опинилися

студенти. Для студентів, якими б спокійними й успішними вони не здавалися, тестування – це стрес, емоційне потрясіння. Посилюється цей стан ще й тим, що процедура тестування диктує певні правила, які не можна порушувати. Так, забороняється взаємодія і обмін інформацією між студентами, між студентом і викладачем, а будь-яка допомога іззовні розцінюється як «cheating» (обман) з подальшою дискваліфікацією. В нашому університеті, з метою забезпечення об'єктивності, підсумкове тестування проводиться іншим, незацікавленим викладачем. У подібних умовах поведінка студентів, а значить, темп і якість виконання ними завдань, відрізняються: в одних – активізуються розумові процеси, в інших – навпаки, гальмуються, залежно від індивідуальних особливостей студентів.

На успішність виконання завдань можуть істотно вплинути такі індивідуальні особливості студентів, як їх оперативна пам'ять, об'єм фонових знань, мотивація, стійкість до навантажень, уміння зібратися і зосередитися, вміння скористатися тестовими стратегіями та ін. Зупинимося детальніше на останніх.

Тестові стратегії – це дії та операції, якими користуються тестовані для збільшення результативності виконання тестових завдань [4]. Це вибір правильної відповіді через виключення інших, зіставлення слів у варіантах відповідей зі словами у тексті, пошук паралелей, аналіз контексту, здогадка, запам'ятовування дат, цифр, географічних назв, імен тощо. Насправді, їх безліч. Завдяки ним деякі студенти з низьким або середнім рівнем мовних знань можуть виконати завдання краще, ніж ті, хто вважаються «сильними», і вгадати правильну відповідь, навіть не розуміючи до кінця зміст прослуханого або прочитаного. Іншими словами, тестові стратегії в змозі компенсувати недостачу або відсутність мовних знань. Дослідження в галузі тестології вказують, що оскільки знання тестових стратегій і вільне оперування ними може вплинути на результати тесту, неможливо з певністю стверджувати, що тест вимірює лише ті вміння і навички, які він був призначений вимірювати.

Непогано знати тестові стратегії і за необхідності звернутися до них. Проте слід пам'ятати, що вони необов'язково будуть продуктивними, і продуктивність залежатиме від правильності їх вибору для конкретної ситуації. Відомі випадки, коли деякі студенти повністю, дослівно перекладали текст для читання перед тим, як приступити до відповіді на запитання, що більш характерно для процесу навчання читанню і невиправдано в умовах дефіциту часу при тестуванні.

Результати тестування мають підлягати кількісному визначенню, на основі якого виставляється оцінка успішності студентів в оволодінні іншомовною мовленнєвою діяльністю. При оцінюванні усних відповідей основними якісними критеріями виступають: ступінь адекватності або узгодженості висловлювань із заданою темою, ситуацією; повнота відображення теми, рівень імпровізації у формулюванні

висловлювань, правильність і різноманітність використання мовних засобів, зберігання структури (вступ, основна частина, висновок). Кількісні показники складають: обсяг (кількість речень, термінологічна наповненість), швидкість (темп, наявність пауз, повторень). У рецептивних видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні) критерієм оцінювання служить ступінь розуміння (загальне, повне, детальне) прочитаного або прослуханого тексту.

Кожне завдання підсумкового контролю оцінюється в балах: усна частина – 10 балів, письмова – 30 балів, що разом складає 40 балів, передбачених іспитом. Часто «ціна» завдання залежить від його складності, тому завдання на перевірку вмінь аудіювання і читання професійно орієнтованого тексту оцінюються у 10 балів. Незарахованим вважається той тест, у якому менш ніж 50 % правильних відповідей, при 50-71 % – тест складений на «задовільно», 72-94 % – «добре», 95-100 % – «відмінно». Окрім загальної успішності, можна визначити співвідношення результатів кожної частини. Так якщо студент отримав за завдання з аудіювання 5 балів, за лексико-граматичну частину – 8 балів, за завдання з читання – 8 балів, стає зрозумілим, що аудіювання є його «слабким місцем» порівняно з іншими видами мовленнєвої діяльності.

Однак є аспекти, які знаходяться поза увагою оцінювання. Деякі дослідники, наприклад, Р.П. Мільруд, вказують на ігнорування індивідуальних особливостей тестованих, а саме, якості виконаних ними розумових операцій, зусиль, витрачених ними на виконання завдань, та приросту їх компетенції [6]. Щодо останнього ствердження, зазначимо, що на початку курсу ми проводимо заміри вихідного рівня компетенції студентів, порівнюючи отримані результати з результатами підсумкового тестування. Як правило, спостерігається позитивна тенденція.

Отже, проведене дослідження специфіки підсумкового тестового контролю дає нам можливість зробити наступні висновки:

- Тестування створює великі можливості для організації ефективного і якісного контролю у навчанні іноземної мови в закладах вищої освіти. Незважаючи на високу трудомісткість розробки тестових завдань, тестування помітно скорочує час на перевірку і суттєво підвищує об'єктивність оцінювання знань студентів. Тестова методика найбільш відповідає умовам групового навчання.
- Організація підсумкового тестового контролю включає наступні етапи: планування, складання/розробка, випробування, обробка і інтерпретація отриманих результатів. На етапі розробки слід враховувати такі критерії якості лінгводидактичного тесту, як: валідність, надійність, диференційна здатність, практичність і економічність.
- Підсумкове тестування є комплексним, оскільки визначає рівень сформованості комунікативної компетенції студентів в усіх видах

мовленнєвої діяльності – говорінні, аудіюванні, письмі і читанні. Крім того, об'єктом оцінювання є мовна компетенція, а саме лексичні, граматичні, орфографічні навички студентів. Характер вимірюваних умінь і навичок впливає на вибір тих чи інших тестових завдань.

- Успішність виконання студентами тестових завдань залежить від формату тестового завдання, його відповідності вимогам, часового фактора, індивідуальних особливостей студентів, таких як: оперативна пам'ять, об'єм фонових знань, мотивація, стійкість до навантажень,

ставлення до стресових ситуацій тощо. Знання і вміння скористатися тестовими стратегіями може компенсувати недостачу або відсутність мовних знань та суттєво вплинути на результати тестування.

- На жаль, при оцінюванні результатів ігноруються індивідуальні особливості студентів, якісний рівень їх розумових операцій, зусилля, витрачені ними на виконання завдань. «Приріст» компетенції тестованих визначається за допомогою порівняння результатів початкового/вихідного і підсумкового тестування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Програма з англійської мови для професійного спілкування. – К.: Ленвіт, 2005. – 119 с.
2. Гнаповська Л.В., Квасова О.Г. Оцінювання умінь читання: з досвіду пілотування тестових завдань у межах Проєкту незалежного тестування з іноземних мов // Іноземні мови. – 2007. – № 2. – С. 3-10.
3. Квасова О.Г., Гнаповська Л.В. Як готувати учнів до тестування умінь рецептивних видів мовлення // Іноземні мови. – 2008. – № 1. – С. 15-20.
4. Кожевникова Л.А. Основные параметры тестового задания для измерения уровня сформированности умений (на примере чтения) // Иностранные языки в школе. – 2008. – № 6. – С. 14-22.
5. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-ге, випр. і перероб / Кол. авторів під кер. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
6. Мильруд Р.П. Компетентность в изучении языка // Иностранные языки в школе. – 2004. – № 7. – С. 30-37.
7. Мильруд Р.П., Матиенко А.В., Максимова И.Р. Зарубежный опыт языкового тестирования и оценки качества обучения иностранным языкам // Иностранные языки в школе. – 2005. – № 7. – С. 32-41.
8. Alderson J.C. Assessing Reading. – Cambridge: Cambridge University Press, 2000.

Рецензенти: Гришкова Р.О., д.пед.н., в.о. проф.;
Соенко О.А., к.пед.н., доц.

© Чусенко В.Л., 2009

Дата надходження статті до редколегії: 27.11.2009 р.